

СТРУЧНОМ САВЕТУ РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА
ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ - БЕОГРАД

Др Светлана Пејић, председник,
др Марина Нешковић,
Весна Маринковић,
др Драган Војводић,
др Вујадин Иванишевић,
Марија Каличанин - Крстић,
Естела Радоњић Живков,
Марина Бунарцић,
Брана Стојковић Павелка,
Драгољуб Тодоровић,
Војин Николић,
др Марина Михаљевић,
Саша Михајлов,
мр Радиша Жикић,
Радомир Самарцић,
Дејан Ристић,
Маријана Протић

Предмет: „Идејно решење ревитализације палате средњовековне тврђаве
Голубац“ које је израђено у Републичком заводу за заштиту
споменика културе - Београд и разматрано на седницама Стручног
савета

Поштовани чланови Стручног савета Републичког завода,

Обраћам вам се јер мислим да сте дезинформисани у вези радова на тврђави Голубац који су у току, с обзиром да сте подржали тражење услова од Министарства културе и информисања и израду идејног решења за палату у оквиру тврђаве Голубац, која већ има своје услове, свој пројекат, сагласности и грађевинску дозволу.

Како је могло доћи до тога да учествујете у тражењу услова за израду пројекта за објекат који има грађевинску дозволу?

Сигурно вам је познато да је Идејни пројекат ревитализације тврђаве Голубац, који сам урадила на конкурс у општини Голубац у оквиру ИПА програма прекограничне сарадње Србија-Румунија, захваљујући приступу заштити културне баштине, својој комплексности и одрживости, добио за реализацију бесповратна средства Европске уније у висини од 6,6 милиона евра. Урадила сам пројекат не само за тврђаву, што је била тема конкурса, него и за 27 хектара околног простора - измештање саобраћаја, санацију каменолома и деградираног простора, визиторски центар, пристан и обалоутврду...

Влада Србије је подржала пројекат и препознала његов значај за државу и локалну заједницу и основала ДОО Тврђава Голубачки град и одредила да спроводи

инвестицију и након тога да управља новооснованим туристичким простором Голубачки град.

У даљој разради је за потребе добијања локацијских дозвола пројекат подељен на пет посебних пројеката: пут и тунел, тврђава, визиторски центар, спољно уређење комплекса, обалоутврда.

Техничка документација је прошла све законске процедуре Републике Србије и додатне контроле од стране Европске уније, ради сигурности инвестирања и обезбеђења средстава ЕУ (комисија MISP - Municipal infrastructure support programme).

По добијању позитивног извештаја у Министарству грађевинарства, израђено је око 40 главних пројеката за тих пет целина. Све провере и контроле су потврдиле валидност пројекта за извођење и техничка документација је прихваћена и добила грађевинску дозволу од Министарства грађевинарства.

Пројекат за тврђаву се састоји од седам главних пројеката. Ја сам аутор и одговорни пројектант реконструкције и конзервације тврђаве Голубац и моје име стоји у грађевинској дозволи издатој од стране Министарства грађевинарства. Пројекат сам и заштитила као интелектуалну својину код Завода за заштиту интелектуалне својине. Као стручњаци и научници сигурно знате шта значи измена или негирање нечијег ауторског рада.

По одобравању средстава ЕУ за реализацију пројекта, Аустријска развојна агенција (АДА) је одређена за имплементатора пројекта. Она ангажује независне консултантске куће KCF из Беча и Bates из Београда да поново детаљно прегледају сву техничку документацију и израде тендерску документацију за потребе конкурса за извођење. Мој пројекат је прошао све контроле и расписан је тендер. На тендеру је изабран стручни надзор Safege ДОО из Београда, као и извођачи за 5 пројеката.

Тендер за кључни и најважнији пројекат - Тврђаву Голубац - био је припремљен са неуобичајено поједностављеним условима за извођење радова на комплексном споменику културе (много блажим него за нову, приземну зграду Визиторског центра). За извођење радова на тврђави изабрана је понуда са ценом мањом за 25% од пројектантске цене, понуђача Орнамент Инвентинжењеринг ДОО из Београда, фирме која има референце само у реконструкцији фасада зграда. Већ од самог тендера, дате понуде и уговорених цена је јасна намера да се не изведу сви радови, односно да се не реализује цео пројекат реконструкције и конзервације тврђаве. Уговорене цене електроинсталација и машинских инсталација су упола мање од пројектантских цена, односно по уговореним ценама не може да се набави ни материјал.

Радови су углавном завршени на осталим пројектима, са мањим кашњењима, осим на тврђави, где су стручни надзор Сафеж, АДА и инвеститор ДОО Тврђава Голубачки град постигли несхватљиву сарадњу са извођачем и штите и правдају нестручног, неопремљеног и неодговорног извођача. Стручни надзор је на самом почетку радова, на састанку са председником општине, инвеститором и свим извођачима, најавио да ће све бити урађено осим тврђаве, јер „за тврђаву нема довољно новца и да за уговорена средства евентуално може да се изведе пет од девет кула“.

Тако је остало до краја уговора, када су средства угашена, а изведено је свега око 15% радова. Радови нису извођени у складу са пројектом, пројекат је мењан без знања и сагласности пројектанта, материјал је промењен и користи се забрањени цемент; стручни надзор у договору са извођачем додаје позиције којих нема у пројекту ради

увећавања цене радова. Извођач машинских и електроинсталација није ни уведен у посао.

Ради извлачења новца се изводе радови који нису предвиђени пројектом и којима се као пројектант одлучно противим: обијају се средњовековне спојнице са кула и фугују читаве фасаде, што је потпуно конзерваторски неприхватљиво, јер се изглед уједначаје и потиरे се аутентичност и историчност оригиналног изгледа кула и бришу све фазе.

С обзиром да сам одбила све договоре „у четири ока“, јер тако никада нисам радила у својој каријери, па немам потребу ни сада, као аутор пројекта и одговорни пројектант сам потпуно игнорисана и искључена, а све измене се раде без мог знања и моје сагласности, а пројекат се мења у договору извођача и стручног надзора, искључиво у циљу повећања количина и цена, односно извлачењу средстава донације.

Када је у питању објекат палате, као пројектант сам одмах на почетку рада извођача на палати, доставила инвеститору и стручном надзору статичку допуну пројектантског решења, којим је решено фундирање и питање машинских инсталација у сутерену, али је стручни надзор одбио да га реализује.

Архитекта Сениша Темерински, који је обављао конзерваторски надзор, смењен је на захтев Аустријске развојне агенције, јер је тражио да извођач ради по пројекту и није дозвољавао да користи цемент, па је директорка Републичког завода одредила Брану Стојковић Павелку, Д. Тодоровића и Снежану Јејић за надзор и они су првим дописом одобрили извођачу коришћење цемента. (Да би било јасније зашто, треба видети допис извођача у коме даје рачуницу за колико му је рад са цементом јефтинији него са кречним малтером; на нивоу целе тврђаве “уштеда” је око 90.000 евра.)

Сениша Темерински је у свом Извештају о току радова на тврђави Голубац, који је у јуну 2016. урадио по налогу Скупштине ДОО Тврђава Голубачки град, указао на извлачење пара од донације путем манипулације са количинама, које обављају стручни надзор Сафеж и извођач Орнамент, увећавајући на неким објектима количине и по пет пута и сакривајући то новим фуговањем.

Да будем сасвим јасна, токове новца нека истражују органи којима је то посао, али сматрам страшном чињеницу да се тврђава Голубац, која је до ових радова била готово недирнута, уништава цементним малтером, нестручним зидањем и обијањем старих спојница из свих фаза и уједначавањем изгледа новим спојницама. А то је резултат погубног коруптивног утицаја грађевинске мафије, којим се газе стручни и професионални однос према споменику.

После Извештаја о току радова, који је указао на високе суме исплаћене за неизведене радове, увећање количина на папиру и повезаност стручног надзора и извођача, стручни надзор је постао опрезнији и са Републичким заводом је уговорена израда Пројекта за извођење радова.

С обзиром да сам чула за тај Пројекат за извођење радова, тражила сам од Републичког завода да ми достави на увид техничку документацију коју ради, јер ме не обавештава о томе. По Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја сам добила Записнике са две седнице Стручног савета (6. и 7. седница) на којима је разматрано „Идејно решење ревитализације палате“, као и Мере техничке заштите које је потом, на основу мишљења Стручног савета, донело Министарство културе и информисања. Добила сам и то „Идејно решење“.

Вероватно знате да је нонсенс да се траже услови за пројектовање за објекат који има пројекат и грађевинску дозволу издату од стране Министарства грађевина. Уколико су потребне било какве измене пројекта, то се ради уз консултације са аутором и одговорним пројектантом.

Ако то оставимо по страни, остаје невероватно и невиђено идејно решење које у потпуности одступа од сваке логике и пројектоване целине. Мој пројекат за Тврђаву Голубац је урађен према условима Републичког завода и има његову сагласност. Примењени поступци су реконструкција и конзервација. Сада, после изведених 30% радова се то мења и пола палате се конзервира, нови део се додаје као омалтерисан, а други нови део се додаје као савремена фасада у стаклу?! Са образложењем да је потребно више светла за будућу намену! Па какве сте информације добили од Павелке и Тодоровића када сте подржали овакву глупост и насиље над спомеником?

На кулама се обијају све фасаде и потиру фазе и све уједначено фугује, а на палати ће се раздвајати старо и ново стакленом фасадом!?

О потпуним глупостима, као што је затрпавање сутерена каменом дробином „да се спречи утицај воде“ не вреди ни говорити.

Мој пројекат није подразумевао ни фуговање кула и зидова, да би се очувале све фазе, већ само додавање недостајућих врхова кула са зупцима и стављање кровова који штите куле од даљег пропадања. Нема никаквих излета у „савремене материјале“, већ се реконструкцијом задржава слика средњовековног објекта.

Питам се да ли министар културе зна да ће, потписујући Мере техничке заштите које му је дао Стручни савет Републичког завода, на крају добити објекат који је пола средњовековна тврђава, пола савремени пословни објекат?

Не сумњам да иза свега овога стоје разлози увећавања цене реконструкције палате, али сам сигурна да је свака цена за овакву неразумну интервенцију превелика. Ако се изведе, слика полу-стаклене палате у Голупцу ће бити слика Републичког завода и његовог Стручног савета.

Марија Јовин

аутор пројекта реконструкције
и конзервације тврђаве Голубац

Београд, Хусинских рудара 49

тел. 064 4713200

majovin@gmail.com

Београд, 3. мај 2017.

Достављено: - Наслову (члановима Савета мејлом)

- Директору Републичког завода за заштиту споменика културе -
Београд (поштом)